

Stefan Mizera

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 21/10(238), 58-59

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

9 ustawy o podatku od spadków, gdyż część spadkowa pochodzi od spadkodawcy, natomiast wymieniona wyżej różnica — od innej osoby (współspadkobiercy).

Wątpliwości praktyczne rodzą się również na tle przepisów § 1 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie zwolnienia nabycia własności od podatków od spadków i darowizn. Sporne bowiem stają się czasem kryteria kwalifikowania rzeczy do antyków, dzieł sztuki, zabytków i kolekcji. Konstrukcja tych przepisów nakazuje praktykom poszukiwania powyższych kryteriów — przy stosowaniu wykładni logicznej i celowościowej — w przepisach szczególnych dotyczących powyższych rzeczy oraz w ekspertyzach biegłych-rzeczoznawców, gdy podatnicy kwestionują kwalifikację dokonaną przez organ finansowy.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIE:

Jaką wartość budynków oraz lokali w domach wielomieszkaniowych, nabytych od Państwa, należy przyjmować przy wymiarze podatku od spadków i darowizn?

ODPOWIEDŹ:

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz.U. Nr 45, poz. 228) nabycie własności rzeczy znajdujących się w kraju i praw majątkowych wykonywanych w kraju w drodze spadku lub darowizny przez osoby fizyczne i osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki społecznej podlega — od dnia 1 stycznia 1976 r. — podatkowi od spadków i darowizn (poprzednio podatkowi od nabycia praw majątkowych). Przy ustalaniu obowiązku podatkowego i podstawy opodatkowania w tym zakresie przepis art. 8 ust. 1 wspomnianej ustawy stanowi, że wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych przyjmuje się w wysokości podanej przez nabywcę (spadkobiercę, obdarowanego), chyba że szczególne przepisy stanowią inaczej. Jeśli chodzi o budynki mieszkalne bądź lokale stanowiące odrębną nieruchomość, przepis art. 8 ust. 4 ustawy ustala zasadę, że wartość budynków mieszkalnych i innych zabudowań ubocznych — z wyłączeniem budynków wielomieszkaniowych, w których najem lokalu następuje na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale — przyjmuje się w wysokości nie niższej od szacunku tych domów dla celów obowiązkowego ubezpieczenia od ognia w roku, w którym dokonuje się wymiaru podatku. Generalnie biorąc, podstawę opodatkowania stanowi wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość) ustalona według stanu rzeczy i praw w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia dokonania wymiaru podatku.

W praktyce stosowania przepisów wspomnianej ustawy wyłoniły się wątpliwości co do prawidłowego ustalenia podstawy opodatkowania przy nabyciu w drodze spadku (lub zapisu) bądź w drodze darowizny nabytych przez spadkodawców lub darczyńców od Państwa budynków oraz lokali w domach wielomieszkaniowych, a to z tego względu, że ceny nabycia takich przedmiotów (nieruchomości) w miastach zostały określone w drodze przepisów szczególnych, a mianowicie

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 maja 1970 r. w sprawie sprzedaży przez Państwo budynków z równoczesnym oddawaniem działek w użytkowanie wieczyste (Dz.U. z 1975 r. Nr 2, poz. 9; zm.: Dz.U. z 1975 r. Nr 45, poz. 235). Te ceny nabycia mają charakter reglamentowany i nie są tożsame z cenami rynkowymi. Ponadto przy nabywaniu od Państwa domów mieszkalnych oraz lokali w domach wielomieszkaniowych stosowane są różnego rodzaju zniżki, bonifikaty i umorzenia, zmniejszające ceny nabycia.

W celu jednolitego stosowania przepisów ustawy o podatku od spadków i darowizn Minister Finansów okólnikiem Nr 22/PO z dnia 13 września 1976 r. (Dz. Urzędowy Min. Finansów Nr 18, poz. 34) udzielił podległym organom wiążących wyjaśnień co do ustalania wartości nabytych od Państwa budynków oraz lokali w domach wielomieszkaniowych dla celów wymiaru podatku od spadków i darowizn. W myśl tych wyjaśnień, w wypadkach gdy przedmiotem spadku lub darowizny jest budynek lub prawo odrębnej własności lokalu w domu wielomieszkaniowym, nabyte przez spadkodawcę lub darczyńcę od Państwa, należy przyjmować wartość budynku lub lokalu do podstawy opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn w wysokości ceny sprzedaży przez Państwo obowiązującej w dniu dokonywania wymiaru tego podatku, z uwzględnieniem odpisów na zużycie budynku lub lokalu, lecz bez odliczenia przyznawanych nabywcom bonifikat i ulg w spłacie ustalonej ceny.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że podatek należny od nabycia w drodze spadku przez małżonka i zstępnych spadkodawcy: 1) domu jednorodzinnego i samodzielnego lokalu mieszkalnego oraz 2) spółdzielczego prawa do lokalu typu własnościowego — jeżeli spadkobiercy ci do dnia otwarcia spadku zamieszkiwali w tym domu lub lokalu — obniża się o 50% ustawowej wysokości podatku określonej według skal, jakie są podane w art. 14 ustawy o podatku od spadków i darowizn.

adw. Stefan Mizera

NOTATKI

Stanowisko adwokatury w sprawie nowelizacji kodeksu postępowania administracyjnego

W toczącej się od dłuższego czasu dyskusji publicznej w sprawie potrzeby wprowadzenia zmian w kodeksie postępowania administracyjnego¹ włączyła się również adwokatura w drodze zgłoszenia przez Prezydium NRA uwag na temat oceny realizacji przepisów obowiązującej od dnia 1 stycznia 1961 r. ogólnej procedury administracyjnej oraz przedstawienia propozycji mających na celu przede wszystkim usprawnienie postępowania administracyjnego. Impulsem do zajęcia stanowiska w tych doniosłych kwestiach stało się wystąpienie przewodniczących dwu Komisji Sejmowych² do prezesa NRA o nadesłanie uwag i wniosków co do stosowania w praktyce przepisów k.p.a. przez organy administracji państwowej. Wspomniane Komisje oczekiwały w szczególności uwag co do: 1) terminowości załatwiania spraw

¹ Dz. U. z 1960 r. Nr 30, poz. 16; zmiany: Dz. U. z 1962 r. Nr 33, poz. 156, z 1972 r. Nr 49, poz. 314, z 1973 r. Nr 47, poz. 276 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91.

² Mianowicie Komisji Prac Ustawodawczych oraz Komisji Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.